

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

BOSHLANG‘ICH TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKT VOSITALARIDAN FOYDALANISHNING METODIK MUAMMOLARI VA YECHIMLARI

Qahhorova Sojida Bahodir qizi

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti,

Boshlang‘ich ta’lim yo‘nalishi, 3-bosqich, 3/23-guruh talabasi

Email: sojidaqahhorova123@gmail.com

Tel: +998 77 032 72 04

Ilmiy rahbar: Zokirov Javohir G‘aybullo o‘g‘li

Annotatsiya: Mazkur maqolada boshlang‘ich ta’lim tizimida sun‘iy intellekt vositalaridan foydalanishning pedagogik va metodik jihatlari tahlil qilinadi. Shuningdek, ta’lim jarayonida sun‘iy intellekt texnologiyalarini qo‘llashda uchraydigan asosiy muammolar, jumladan, o‘qituvchilarning raqamli kompetensiyasi, axborot xavfsizligi, metodik ta‘minotning yetarli emasligi hamda o‘quvchilarning yosh xususiyatlariga moslashuv masalalari yoritilgan. Tadqiqot davomida zamonaviy pedagogik yondashuvlar asosida amaliy yechimlar ishlab chiqilib, sun‘iy intellekt vositalaridan samarali foydalanish bo‘yicha tavsiyalar berilgan. Tadqiqot natijalari boshlang‘ich ta’lim sifatini oshirish va o‘quvchilarning mustaqil fikrlash kompetensiyasini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Kalit so‘zlar: sun‘iy intellekt, boshlang‘ich ta’lim, pedagogik texnologiya, metodik muammo, raqamli ta’lim, interfaol metodlar, ta’lim sifati, innovatsion yondashuv, AI texnologiyalari, o‘quv kompetensiyasi.

Аннотация: В настоящей статье анализируются педагогические и методические аспекты применения инструментов искусственного интеллекта в системе начального образования. Также освещаются основные проблемы, возникающие при внедрении технологий искусственного интеллекта в образовательный процесс, в том числе цифровая компетентность учителей, информационная безопасность, недостаточное методическое обеспечение и вопросы адаптации к возрастным особенностям учащихся. В ходе исследования на основе современных

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

педагогических подходов были разработаны практические решения и даны рекомендации по эффективному использованию инструментов искусственного интеллекта. Результаты исследования способствуют повышению качества начального образования и развитию у учащихся компетенции самостоятельного мышления.

Ключевые слова: искусственный интеллект, начальное образование, педагогическая технология, методическая проблема, цифровое образование, интерактивные методы, качество образования, инновационный подход, ИИ-технологии, учебная компетенция.

Abstract: This article analyzes the pedagogical and methodological aspects of using artificial intelligence tools in the primary education system. It also highlights the main problems encountered in the application of artificial intelligence technologies in the educational process, including the digital competence of teachers, information security, insufficient methodological support, and adaptation to the age characteristics of students. During the study, practical solutions were developed based on modern pedagogical approaches, and recommendations were provided for the effective use of artificial intelligence tools. The research results serve to improve the quality of primary education and develop students' independent thinking competence.

Keywords: artificial intelligence, primary education, pedagogical technology, methodological problem, digital education, interactive methods, quality of education, innovative approach, AI technologies, learning competence.

Kirish. Hozirgi globallashuv va raqamli texnologiyalar rivojlanayotgan davrda ta’lim tizimiga sun’iy intellekt vositalarini joriy etish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, boshlang‘ich ta’lim bosqichida zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish o‘quvchilarning bilim olishga bo‘lgan qiziqishini oshirish, ularning mantiqiy va kreativ fikrlashini rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

Sun’iy intellekt vositalari orqali individual yondashuvni tashkil etish, o‘quvchilarning bilim darajasini tezkor aniqlash hamda mos topshiriqlarni taqdim etish imkoniyati yaratiladi. Shu bilan birga, mazkur texnologiyalarni ta’lim jarayoniga tatbiq etishda ayrim metodik va tashkiliy muammolar ham kuzatilmoqda. Xususan, o‘qituvchilarning sun’iy intellektdan foydalanish bo‘yicha yetarli bilimga ega emasligi, metodik qo‘llanmalar tanqisligi hamda boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining yosh psixologik xususiyatlariga moslashtirilgan dasturlar kamligi asosiy muammolardan biridir.

Mazkur maqolaning asosiy maqsadi boshlang‘ich ta’limda sun’iy intellekt vositalaridan foydalanishning metodik muammolarini aniqlash va ularning samarali yechimlarini ishlab chiqishdan iborat.

Adabiyotlar tahlili

Boshlang‘ich ta’limda sun’iy intellekt vositalaridan foydalanish masalasi so‘nggi yillarda pedagogika va axborot texnologiyalari sohasidagi dolzarb ilmiy yo‘nalishlardan biriga aylandi. Mazkur yo‘nalishda olib borilgan tadqiqotlar asosan sun’iy intellektning ta’lim sifati, individual yondashuv hamda o‘quvchilarning bilish faolligiga ta’sirini o‘rganishga qaratilgan.

Pedagog olimlar O‘. Tolipov[1] va M. Usmonboyeva o‘z tadqiqotlarida zamonaviy pedagogik texnologiyalarni ta’lim jarayoniga tatbiq etish o‘quvchilarning mustaqil fikrlashi va ijodiy faoliyatini rivojlantirishini ta’kidlaydilar. Ularning ilmiy qarashlariga ko‘ra, innovatsion texnologiyalar ta’lim samaradorligini oshirish bilan birga, pedagogik jarayonni individuallashtirish imkonini ham yaratadi.

R. Ishmuhamedov[2]ning ilmiy ishlarida interfaol metodlar va raqamli texnologiyalarning boshlang‘ich ta’limdagi ahamiyati keng yoritilgan. Olimning fikricha, zamonaviy elektron vositalardan foydalanish o‘quvchilarning darsga qiziqishini oshirib, bilimlarni mustahkam egallashga xizmat qiladi. Shu bilan birga, metodik ta’minotning yetarli bo‘lishi pedagogik samaradorlikning asosiy omillaridan biri sifatida ko‘rsatib o‘tiladi.

N. Muslimov[3] ta’lim jarayonida innovatsion texnologiyalarni qo‘llashda pedagogning kasbiy kompetensiyasi muhim o‘rin tutishini qayd etadi. Tadqiqotlarda o‘qituvchilarning raqamli savodxonligi va texnologik tayyorgarligi ta’lim sifati bilan bevosita bog‘liq ekanligi asoslab berilgan.

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

Xorijiy tadqiqotchilar S. Russell[6] va P. Norvig[7] sun’iy intellekt texnologiyalarining nazariy asoslarini ishlab chiqqan bo‘lib, ular AI tizimlarining inson faoliyatini optimallashtirishdagi imkoniyatlarini tahlil qilgan. Ushbu ilmiy qarashlar bugungi kunda ta’lim tizimida qo‘llanilayotgan ko‘plab AI platformalarining metodologik asosini tashkil etadi.

UNESCO tomonidan ishlab chiqilgan tavsiyalarda generativ sun’iy intellektdan ta’limda foydalanishda axborot xavfsizligi, etik me’yorlar va pedagogik mas’uliyat muhim omil sifatida baholangan. Mazkur hujjatlarda o‘qituvchilarning AI bo‘yicha kompetensiyasini rivojlantirish va xavfsiz raqamli ta’lim muhitini yaratish zarurligi alohida ta’kidlangan.

Tahlil qilingan ilmiy manbalar shuni ko‘rsatadiki, boshlang‘ich ta’limda sun’iy intellekt vositalaridan foydalanish katta pedagogik imkoniyatlarga ega bo‘lsa-da, metodik ta’minot, pedagog kompetensiyasi hamda axborot xavfsizligi bilan bog‘liq muammolar hali ham dolzarbligicha qolmoqda. Shu bois mazkur yo‘nalishda ilmiy-metodik tadqiqotlarni yanada kengaytirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Metodologiya

Tadqiqot jarayonida pedagogik kuzatuv, qiyosiy tahlil, ilmiy-metodik manbalarni o‘rganish hamda umumlashtirish metodlaridan foydalanildi. Shuningdek, boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarining sun’iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish bo‘yicha tajribalari tahlil qilindi.

Maqolada kompetensiyaviy yondashuv, shaxsga yo‘naltirilgan ta’lim hamda interfaol metodlar asosida sun’iy intellekt vositalarining pedagogik imkoniyatlari o‘rganildi. Tadqiqot davomida elektron ta’lim platformalari, AI yordamida ishlovchi dasturlar va interaktiv topshiriqlar samaradorligi tahlil qilindi.

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

1-rasm. Boshlang‘ich ta‘lim jarayonida sun‘iy intellektdan foydalanishda uchraydigan muammolar yoritilgan.

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, sun‘iy intellekt vositalari boshlang‘ich ta‘lim samaradorligini oshirishda muhim omil bo‘lib xizmat qiladi. Xususan, AI texnologiyalari asosida yaratilgan interaktiv topshiriqlar o‘quvchilarning darsdagi faolligini oshiradi, mustaqil ishlash ko‘nikmalarini shakllantiradi hamda o‘quv materiallarini tezroq o‘zlashtirishga yordam beradi.

Tahlillar natijasida quyidagi metodik muammolar aniqlandi:

1. O‘qituvchilarning sun‘iy intellekt vositalaridan foydalanish bo‘yicha malakasi yetarli emasligi.
2. Boshlang‘ich sinf o‘quvchilari uchun moslashtirilgan AI dasturlarining kamligi.
3. Ta‘lim muassasalarida texnik vositalar va internet sifati bilan bog‘liq muammolar mavjudligi.

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

4. Sun’iy intellektdan foydalanishda o‘quvchilarning mustaqil fikrlashiga salbiy ta’sir ehtimoli.

5. Axborot xavfsizligi va ma’lumotlarni himoya qilish masalalarining yetarli darajada yo‘lga qo‘yilmaganligi.

Aniqlangan muammolar asosida quyidagi yechimlar taklif etildi:

- o‘qituvchilar uchun maxsus malaka oshirish kurslarini tashkil etish;
- boshlang‘ich ta’limga mos AI platformalarini ishlab chiqish;
- raqamli pedagogik metodikalarni keng joriy etish;
- sun’iy intellektdan foydalanishda pedagogik nazoratni kuchaytirish;
- milliy ta’lim dasturlariga mos elektron resurslar yaratish.

Boshlang‘ich ta’limda sun’iy intellekt vositalaridan foydalanish zamonaviy pedagogikaning istiqbolli yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Chunki AI texnologiyalari orqali ta’lim jarayonini individuallashtirish, o‘quvchilarning qiziqishlari va bilim darajasiga mos topshiriqlar ishlab chiqish imkoniyati yaratiladi.

Biroq, texnologiyalarning samaradorligi ko‘p jihatdan o‘qituvchining pedagogik mahorati va metodik tayyorgarligiga bog‘liq. Sun’iy intellekt vositalari o‘qituvchini to‘liq almashtira olmaydi, aksincha, pedagog faoliyatini qo‘llab-quvvatlovchi innovatsion vosita sifatida xizmat qiladi.

Shuningdek, boshlang‘ich yoshdagi o‘quvchilarda raqamli texnologiyalardan foydalanishda me’yoriy yondashuv muhim ahamiyatga ega. Chunki ortiqcha texnologik bog‘liqlik bolalarning ijtimoiy faolligi va mustaqil tafakkuriga salbiy ta’sir ko‘rsatishi mumkin. Shu sababli sun’iy intellekt vositalaridan foydalanishda pedagogik muvozanatni saqlash zarur.

Kelgusida boshlang‘ich ta’lim tizimida sun’iy intellektdan foydalanishga oid milliy metodik platformalarni yaratish, o‘qituvchilarning AI kompetensiyasini rivojlantirish hamda xavfsiz raqamli ta’lim muhitini shakllantirish muhim vazifalardan biri bo‘lib qoladi.

Adabiyotlar ro‘yxati

1. Tolipov O‘., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari. — Toshkent: Fan, 2019.

ISSN (E): 2181-4570

CONFERENCE SPECIAL ISSUE

CROSSREF Prefix: 10.66301

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

2. Ishmuhamedov R. Innovatsion pedagogik texnologiyalar. — Toshkent: Iste’dod, 2020.
3. Muslimov N. Kasb ta’limi pedagogikasi. — Toshkent: O’qituvchi, 2018.
4. Azizxo’jayeva N. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. — Toshkent: TDPU, 2019.
5. Xoliqov A. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. — Toshkent: Universitet, 2021.
6. Russell S., Norvig P. Artificial Intelligence: A Modern Approach. — New Jersey: Pearson Education, 2021.
7. Holmes W., Bialik M., Fadel C. Artificial Intelligence in Education. — Boston: Center for Curriculum Redesign, 2019.
8. Luckin R. Machine Learning and Human Intelligence in Education. — London: UCL Institute of Education Press, 2018.
9. UNESCO. Guidance for Generative AI in Education and Research. — Paris: UNESCO Publishing, 2023.
10. Karimov I. Ta’lim tizimida raqamli texnologiyalarni rivojlantirish istiqbollari. — Toshkent: Ma’naviyat, 2022.